

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Söderby skola i Haninge kommun

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Söderby skola i Haninge kommun. Besök gjordes i skolan den 30 november 2005.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets hemsida (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar endast områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete, då inga brister i verksamheten har konstaterats.

Skolverket avser att följa upp effekterna av inspektionen inom cirka två år. Skolverket kommer då att begära en redovisning av de åtgärder som vidtagits för att förbättra kvaliteten.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Som helhet erbjuder Söderby skola verksamhet av god kvalitet. Personal och skollledning är mycket engagerade i arbetet med att ge eleverna de kunskaper läroplanen och kursplanerna föreskriver.

Eleverna i förskoleklassen ges goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som de nationella målen anger. I årskurs 5 når eleverna tillfredsställande resultat i svenska, engelska och matematik.

Eleverna har möjlighet att utveckla kunskaper, normer och värden i enlighet med skollagen och läroplanen för det obligatoriska skolväsendet. Söderby skola har former för att eleverna får en daglig fysisk aktivitet.

Eleverna stimuleras att ta ansvar för sin kunskapsutveckling. Lusten att lära utvecklas. De flesta elever och föräldrar upplever skolmiljön trygg. Lokalerna är anpassade för skolverksamhet.

Det konstateras också att tillgången till utbildningen är god, vilket också gäller för de personella och materiella resurserna.

Ekonomin är god och ger förutsättningar för att fortsätta att driva skolan. Det finns en kö av elever som vill börja

Skolverket bedömer att Söderby skola alltså uppfyller kraven för godkännande för den fristående grundskolan och har därmed fortsatt rätt till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör analysera resultatet på de nationella proven över tid samt även analysera eventuella skillnader mellan flickors och pojkars resultat för att säkra en likvärdig utbildning.
- Skolan bör dokumentera och följa upp elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen samt försäkra sig om att eleverna får kännedom om målen i samtliga ämnen.
- Skolan bör tydligare i framtida kvalitetsredovisningar redovisa en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder som skall vidtas om målen inte har uppnåtts.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Christina Sjöberg
Vik. undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsrådet Claes-Göran Aggebo och t.f. enhetschef Pia-Lotta Sahlström deltagit.

Bilaga

Rapport

Kopia till

Haninge kommun

Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i de fristående skolorna Söderby skola och Rudanskolan

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av utbildningsresultaten	4
Bedömning av verksamheten	7
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	12

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Söderby skola och Rudanskolan och besökt dem den 30 november och 1 december, 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av Söderby skola sedan den startade sin verksamhet höstterminen 1998. Den första inspektionen av skolan gjordes under läsåret 1999/2000. I beslut den 22 juni 2000 konstaterade Skolverket att Söderby skola alltså uppfyller villkoren för godkännande för den fristående förskoleklassen och den fristående grundskolan. Skolan har fortsatt rätt till bidrag från elevernas hemkommuner för förskoleklassen och grundskolan.

Inspektionen inriktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga gällande författningar.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels hämtat ur den dokumentation som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels ur den information som framkommit vid inspektionsbesöken på de två skolorna.

Även annan information om skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

Huvudmannen för Söderby skola och Rudanskolan har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Vid inspektionsbesöket intervjuades de båda rektorerna, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar, skolsköterskan och skolläkaren samt företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolorna utgör underlag för bedömningarna.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Söderby skola (F-årskurs 5) och Rudanskolan (årskurs 6-9)	Antal elever
Förskoleklass, Söderby skola	36
Grundskola årskurserna 1-5, Söderby skola	142
Grundskolan årskurserna 6-9, Rudanskolan	284

Skolverket godkände Söderby skola som en fristående grundskola för årskurserna 1-5 genom beslut den 25 november 1997 (dnr 97:725). Söderby skola har även godkännande för att bedriva motsvarande verksamhet i förskoleklass. Beslut om godkännande för utökad verksamhet med årskurserna 6-9 fattades den 23 november 2001, (dnr 2001:1524). Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Skolverket beslutade den 3 oktober 2005 att årskurserna 6-9 skall utgöra en egen skolenhet, Rudanskolan, från och med den 1 juli 2006. Med anledning av att dessa förhållanden förändrats under pågående inspektionsprocess redovisas inspektörernas bedömningar av båda skolorna i samma rapport. Skolverkets beslut redovisas dock för respektive skola.

Huvudman för båda skolorna är Pysslingen Förskola och Skolor AB med organisationsnummer 556035-4309.

Fortsättningsvis i rapporten benämns Söderby skola endast Söderby och Rudanskolan endast Rudan.

Båda skolornas inriktning är allmän och de följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94, samt de nationella kursplanerna. Timplanerna motsvarar sammantaget den som gäller för det offentliga skolväsendet.

Vid inspektionsbesöket hade Söderby och Rudan vardera 19 medarbetare. I båda skolorna finns skolhälsovård som köps från Haninge och Nacka kommuner.

De flesta eleverna är folkbokförda i Haninge kommun, men det finns även elever från andra kommuner.

Söderby ligger i lokaler som tidigare användes som dagcentrum. Rudan är inrymt i tidigare kontorslokaler i tre plan i Handenterminalen. Söderby har en inhägnad skolgård med utescen och lekmöjligheter, medan Rudan har en takterrass samt Haninge centrum som utemiljö. Båda skolorna utnyttjar närheten till naturen i olika sammanhang. Rudans friluftsområde och Tyresta nationalpark finns inom räckhåll.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Som helhet erbjuder båda skolorna verksamhet av god kvalitet. Personal och skollledning är mycket engagerade i arbetet med att ge eleverna de kunskaper läroplanen föreskriver.

Eleverna i förskoleklassen på Söderby ges goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som de nationella målen anger. I årskurs 5 når eleverna tillfredsställande resultat i svenska, engelska och matematik.

Eleverna har möjlighet att utveckla kunskaper, normer och värden i enlighet med skollagen och läroplanen för det obligatoriska skolväsendet. Söderby har former för att eleverna får en daglig fysisk aktivitet.

Eleverna stimuleras att ta ansvar för sin kunskapsutveckling, vilket kommer till uttryck i diskussioner om hur man skall arbeta. Lusten att lära utvecklas. Eleverna på Rudan visade prov på argumentationsvana och medvetenhet över sitt ansvar för sin utbildning. De flesta elever och föräldrar på båda skolorna upplever skolmiljön trygg. Lokalerna är i stort anpassade för skolverksamhet.

Det konstateras också att tillgången till utbildningen är god, vilket också i huvudsak gäller för de personella och materiella resurserna. Dock är andelen behöriga lärare på Rudan relativt låg och skolan arbetar målmedvetet för att öka den.

Båda skolornas ekonomi är god och de har lång kö av elever som vill börja.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Söderby skola och Rudanskolan bör analysera resultatet på de nationella proven över tid. Skolorna bör även analysera eventuella skillnader mellan flickors och pojkars resultat för att säkra en likvärdig utbildning.
- Söderby bör följa upp och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen samt se till att alla elever får kännedom om målen i samtliga ämnen.
- Båda skolorna bör tydligare i framtida kvalitetsredovisningar redovisa en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder som skall vidtas om målen inte har uppnåtts.

- Rudanskolan bör verka för att diskussioner om den ojämna betygssättningen genomförs.
- Rudanskolan bör se över omfattningen av elevernas hemstudier.
- Rudanskolan bör intensifiera sitt arbete med att utöka antalet behöriga lärare för att garantera elevernas rätt till en kvalitativ utbildning.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Rudanskolan skall garantera eleverna en avgiftsfri utbildning (9 kap. 7 § skollagen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat om skolornas utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolorna även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Söderby skola

Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen på Söderby får goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Förskoleklassen ingår i arbetslaget för årskurs F-1. Organisationen ger förutsättningar att följa elevernas kunskapsutveckling från förskoleklass till årskurs 5 i Söderby. Eftersom de flesta av Söderbys elever fortsätter i Rudan finns inom organisationen möjligheter att följa elevernas kunskapsutveckling till och med årskurs 9.

Söderbys redovisning av resultatet på de nationella proven i vårterminen 2005

Antal och andel elever som når målen i	Svenska	Engelska	Matematik
Årskurs 5	40 av 47 (84,5 %)	42 av 47 (89 %)	40 av 47 (85 %)

Inspektörerna bedömer att resultatet på de nationella proven är relativt gott. Skolan har dock inte analyserat resultatet på de nationella proven över tid, vilket inspektörerna bedömer att skolan bör göra för att kunna vidta åtgärder och förbättringar vid eventuellt bristande kunskapsresultat. Skolan har inte heller kunskap om eventuella skillnader mellan flickors och pojkars resultat, vilket inspektörerna bedömer att skolan bör följa upp och analysera för att säkra en likvärdig utbildning. Söderby hade vid inspektionstillfället inte utarbetat metoder för att följa upp, dokumentera och analysera elevernas kunskapsutveckling för att nå de nationella kunskapsmålen i alla ämnen. Lärarna säger dock att de genom sin kännedom om varje elevs kunskaper kan bedöma att de allra flesta elever klarar kunskapsmålen i samtliga ämnen och bedömer att resultatet är gott. Eleverna uppgav i intervjuer och under klassrumsbesöken att de inte kände till kunskapsmålen i alla ämnen. Rektorn och lärarna är medvetna om detta och arbetar för att tydliggöra elevernas kunskap om målen.

Inspektörerna bedömer att Söderby bör följa upp, dokumentera och analysera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen och se till att eleverna får kännedom om målen i samtliga ämnen.

Söderby har, enligt rektorn och Pysslingens pedagogiska rådgivare, utarbetat en framgångsrik metod för att ge eleverna det stöd de behöver. Resultatet av det arbetet visar sig i att åtgärdsprogram skrivs för färre elever i år än tidigare år. År 2003 skrevs 35 åtgärdsprogram av vilka tolv resulterade i resursansökningar till Haninge kommuns centrala elevstödsenhet. Jämförande siffra hösten 2005 är nio åtgärdsprogram. En något större andel elever klarade de nationella proven i årskurs 5 år 2005 än år 2004. Ytterligare ett resultat av skolans arbete med stöd är att elever i behov av särskilt stöd upptäcks tidigare och får därmed hjälp tidigare. Detta är ett resultat av det strukturerade och nära arbete som görs i samarbetet mellan den pedagogiska rådgivaren och arbetslagen.

Rudanskolan

Rudans redovisning av resultatet på de nationella proven vårterminen 2005

Antal och andel elever som når målen i	Svenska	Engelska	Matematik
Årskurs 9	16 av 16 (100 %)	14 av 16 (88 %)	15 av 16 (94 %)

En jämförelse mellan Rudans resultat på de nationella proven år 2005 i årskurs 9 och samtliga fristående skolors resultat samma år visar att 100 procent av eleverna på Rudan uppnådde målen i svenska mot 96,3 procent för samtliga. I engelska var motsvarande resultat 88 procent för Rudan mot 97,3 procent för samtliga. I matematik uppnådde 94 procent av Rudans elever målen mot 90,1 procent för samtliga fristående skolor. Skolan har dock inte analyserat resultatet på de nationella proven över tid, vilket inspektörerna bedömer att skolan bör göra för att kunna vidta åtgärder och förbättringar vid eventuellt bristande kunskapsresultat. Skolan har inte heller kunskap om eventuella skillnader mellan flickors och pojkars resultat, vilket inspektörerna bedömer att skolan bör följa upp och analysera för att säkra en likvärdig utbildning. På Rudan dokumenteras elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen i ett elektroniskt system där elever och lärare kan följa kunskapsutvecklingen. Eleverna var också medvetna om vilka kunskapsmål som skulle uppnås i de olika ämnena.

Slutbetygen för årskurs 9 i svenska, engelska och matematik våren 2005 för Rudans 16 elever.

Svenska			Engelska			Matematik		
G	VG	MVG	G	VG	MVG	G	VG	MVG
6	9	1	7	5	2	12	2	1

Två elever saknar betyg i engelska och en elev saknar betyg i matematik.

Vid en jämförelse mellan de nationella proven i årskurs 9 och betygen kan konstateras att de elever som inte klarade de nationella proven inte heller fick något betyg i svenska, engelska eller matematik på våren i årskurs 9.

Samtliga 16 elever på Rudan fick slutbetyg i årskurs 9 våren 2005. Sex av dem saknade betyg i ett eller flera ämnen. 13 elever var behöriga till fortsatta studier på gymnasieskolan. Inspektörerna konstaterar att betygsfördelningen är ojämn. Exempelvis fick 15 elever betyget G i ämnena kemi och biologi, utom en elev som erhöll MVG. I musik sattes betyget G för samtliga utom för tre stycken som saknade betyg. I övriga ämnen var betygsfördelningen mer varierad. Den ojämn fördelningen av betygen i de olika ämnena har inte diskuterats i lärargruppen. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera orsakerna till den ojämn betygsfördelningen.

Rudan har kommit långt i utvecklingen av ett digitalt system som kopplar ihop samtliga kursplaners mål till elevernas måloppfyllelse i alla ämnen. Elever kan när som helst se hur de ligger till. Resultatet av detta visar sig i att alla elever inspektörerna pratat med, både i intervjuer och spontant, har god kännedom om sina kunskaper i förhållande till målen och eventuella brister de måste åtgärda. De har också varit med om att planera hur de skall nå de mål de själva har satt i olika ämnen.

Resultat av arbetet med normer och värden

Både Söderby och Rudan arbetar efter en modell som kallas "Lika Unika" som beskrivs i avsnittet Arbetsmiljö och delaktighet nedan. Resultatet av arbetet visar sig enligt lärare och föräldrar genom att eleverna tar avstånd från olämpligt språkbruk och andra kränkande handlingar. Både bussbolag, museer samt företagarna i Haninge centrum ringer till båda skolorna och berömmar elevernas goda beteende. Eleverna säger att alla blir behandlade lika, det finns inga "favoriter". Ett annat resultat som visar Rudans goda arbete är att elever som tidigare misslyckats i andra skolor nu, enligt föräldrarna, går till skolan varje dag med "ett leende på läpparna". Föräldrar på båda skolorna uttrycker att deras barn trivs och känner sig trygga. Inspektörerna bedömer att resultatet av skolornas arbete med läroplanens strävansmål avseende normer och värden är gott.

Resultatet av skolornas arbete med elevernas ansvarstagande över sin utbildning visar sig tydligast på Rudan genom de samtal inspektörerna förde med eleverna. De ger exempel på god argumentation och vilja att vara med i sin egen kunskapsplanering. Tillsammans med sin mentor planerar de och följer upp sina resultat. "Jag lär mig för livet och inte bara det som står på schemat" uttryckte sig en elev. Inspektörerna var med om ett samtal mellan mentor och elev där de tillsammans kom fram till vilka mål eleven inte uppnått och vilken väg eleven ville välja för att komma vidare.

På Söderby var det svårare för eleverna att ge konkreta exempel på vilket sätt de tar ansvar för sin utbildning. Lärarna menar dock att elevernas ansvarstagande och inflytande över sin utbildning ökar genom de reflektioner elever och mentor gör tillsammans i de återkommande mentorssamtalen.

Båda skolorna utvecklar elevernas lust och nyfikenhet att lära genom det förhållningssätt lärarna har att ta tillvara elevernas idéer både inför nya temaarbeten och genom mentorernas återkommande handledning. Resultatet av detta visar sig, enligt lärarna, genom att eleverna sällan ger upp. Föräldrarna säger att deras barn kommer hem med uppgifter som de med liv och lust tar tag i. "Det är roligt att gå i skolan" hör inspektörerna från elever i båda skolorna.

Sammanfattning

Inspektionen visar att båda skolorna främjar lärandet och stimulerar eleverna i deras kunskapsutveckling.

Skolorna bör analysera resultatet på de nationella proven över tid för att kunna vidta åtgärder och förbättringar vid eventuellt bristande kunskapsresultat. Skolorna bör även analysera eventuella skillnader mellan flickors och pojkars resultat för att säkra en likvärdig utbildning.

Rudan bör analysera orsaken till den ojämna betygsfördelningen i åk 9.

Söderby bör följa upp och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen samt se till att alla elever får kännedom om målen i samtliga ämnen.

I inspektionen framkommer också att skolorna förmedlar de grundläggande värdena i läroplanen. Elevernas ansvar, delaktighet och inflytande syns i verksamheten. Skolornas arbete med läroplanens strävansmål gällande normer och värden samt utveckling av elevernas lust att lära har gett goda resultat. Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med läroplanens mål i denna del är gott.

Inspektörerna bedömer att eleverna i båda skolorna är trygga.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat skolornas arbete med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Därtill granskas om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Söderby har klassråd där frågor om klassens regler diskuteras. Skolan har där emot inget elevråd. ”Rektorn har bestämt våra ordningsregler” säger eleverna på Söderby. På Söderby finns trivselregler uppsatta i de flesta hemvister medan det saknas på Rudan. Eleverna på båda skolorna har ett förhållningssätt som visar att regler för samvaro har diskuterats. Rudan har ett elevråd som består av representanter från varje klass. Varje klass har också ett klassråd. I detta diskuteras bl.a. hemklassrummets utformning. Elevrådet är aktivt i frågor om bland annat maten och undervisningens organisation. Rudan håller på att växa in i sin organisation och diskussioner förs bland personalen om huruvida skolan skall arbeta med övergripande teman eller efter ett mer traditionellt ämnesschema. Det finns bland lärarna olika uppfattningar. Flera av eleverna säger att det är jobbigt att byta system och önskar att beslut fattas om hur det skall vara. I denna fråga upplever sig inte eleverna ha inflytande, men vill gärna bli delaktiga.

På Söderby tas elevernas åsikter om undervisningens upplägg tillvara vid introduktionen av ett nytt temaområde. Det sker genom en ”brainstorming” där elevernas frågor och intresseområden noteras. Lärarna delar sedan in eleverna efter dessa områden.

Eleverna har möjlighet att välja aktiviteter inom temats intresseområde. Inspektörerna kunde dock inte vid klassrumsbesöken se några konkreta exempel på de yngre elevernas inflytande över undervisningen, ej heller inflytande över att välja inlärningsmetod som gagnar deras kunskapsinhämtning bäst. Eleverna på Rudan väljer svårighetsgraden i varje ”kurs”. Om det går bra på en nivå kan man få göra ytterligare uppgifter för att nå ett högre betyg. De diskuterar tillsammans med sin mentor hur de bäst skall nå sina uppsatta mål.

Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med arbetsmiljö och delaktighet huvudsakligen är av god kvalitet. Inspektörernas uppfattning är att lärarna strävar efter att anpassa undervisningen till elevers olika förutsättningar och behov.

Båda skolorna har ett eget val som heter ”Lika Unika”. Här arbetar man med värderingar och ansvar utifrån FN:s barnkonvention. Arbetet skall ge eleverna ett förhållningssätt där de utvecklar sin tilltro till sig själva och tar avstånd från kränkningar så att de känner sig trygga i tillvaron. Inspektörerna fann att elever och föräldrar kände stor trygghet på båda skolorna.

Båda skolorna har handlingsplaner mot mobbning och annan kränkande särbehandling. De är till stor del kända av elever och föräldrar. Rudans handlingsplan för kränkande behandling har under inspektionen utvecklats så att den även omfattar åtgärder och en beskrivning av hur skolan hanterar de fall där en elev blir kränkt av en vuxen. Detta hade Söderby inskrivet i sin handlingsplan.

Söderby har kamratstödare i varje klass, som tillsammans med två vuxna träffas varannan vecka för att följa upp att alla elever känner trygghet.

Vidare har skolornas arbete med former för samverkan med föräldrar inspekterats och bedöms vara av god kvalitet.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Söderby är indelad i sju arbetslag. Fyra av dem innehåller förskoleklass och årskurs 1, två innehåller årskurserna 2-3 och ett arbetslag innehåller årskurserna 4-5. Varje lärare är mentor för ett antal elever. Dessa träffar hon/han en gång i veckan. I arbetslagen känner alla vuxna eleverna väl och mentorn har en god kunskap om sina elevers kunskapsutveckling i alla ämnen genom veckovisa arbetslagsträffar och genom de spontana möten som sker dagligen. Som tidigare redovisats finns det dock ingen skriftlig dokumentation på skolnivå över elevernas kunskapsutveckling.

Rudan är indelad i både åldershomogena och åldersintegrerade arbetslag beroende på rådande elevantal. Varje lärare är mentor för ca 13 elever, vilka han/hon träffar varje morgon. Rudans digitala system för dokumentation av elevernas kunskaper ger alla elevens lärare möjlighet att följa den enskilde elevens kunskapsutveckling.

På Söderby arbetar man med övergripande årsteman som lärarna bestämmer på våren. Temat pågår under ett läsår. Samtliga ämnen kopplas till temat. Däremot finns svenska, engelska och matematik utlagda som egna ämnen under veckan. Ämnesansvariga lärare har för varje ämne definierat kunskapskriterier för de olika årskurserna i de olika ämnena. Eleverna och föräldrarna kan följa arbetet i elevernas planeringspärmar.

På Rudan väljer eleverna kurser utifrån en "kurskatalog". En kurs varar mellan 1-2 veckor och innehåller ett eller ett par ämnen. Målet är att öka integreringen mellan dessa ämnen och ge eleverna möjlighet att uppnå bättre resultat genom att studera färre ämnen intensivt under ett par veckor. Eleverna väljer tillsammans med mentor och föräldrar kurser flera gånger varje termin. Mentorn garanterar att eleven läser alla moment i samtliga ämnen. Svenska, matematik och engelska finns utlagda som egna ämnen utanför kurserna. Eleverna tar ett stort ansvar för sin egen planering. Varje "kurs" har tydliga kriterier och kunskapsmål för de ämnen som ingår i kursen. I ett digitalt system som utvecklats speciellt för Pysslingenskolorna, kopplas kursernas kunskapsmål till varje elevs måluppfyllelse. Elev och lärare kan när som helst se hur elevens kunskapsutveckling ser ut och finna vägar att nå målen om eleven riskerar att inte göra det. Eleverna är alltid med om att planera hur de skall nå de mål de själva har valt i olika ämnen. Eleverna säger att man har möjlighet att studera hemma vid speciella tillfällen i samråd med sin lärare. Uppfattningen om hemstudiernas omfattning varierade beroende på vem inspektörerna talade med. Lärarna menar att det rör sig om högst en eftermiddag i veckan, medan vissa elever menar att det kan röra sig om betydligt mer. Eleverna uppfattar hemstudierna positivt eftersom de då har tillgång till en egen dator och har en god arbetsro. Mentorn säger sig ha kontroll över när och hur mycket en elev får studera hemma.

De regler som gäller för motsvarande utbildning inom det offentliga skolväsendet är inte alltid tillämpliga för en fristående skola. I skollagen anges att skolan skall ge kunskaper och färdigheter som är likvärdiga med dem som den offentliga skolan skall förmedla och också leva upp till de allmänna mål och den värdegrund som gäller inom det offentliga skolväsendet.

För det offentliga skolväsendet gäller uttryckligen att eleverna är garanterade en viss undervisningstid då det skall ske ett arbete som planeras av lärare och elever tillsammans och som eleverna genomför under lärarens ledning. Något utrymme för distansundervisning finns inte inom grundskolan annat än för enskilda elever under speciella omständigheter. Detta innebär inte att eleverna alltid måste vistas i samma lokal som sin lärare. Eleven kan också ha uppgifter som skall lösas enskilt eller tillsammans med andra elever och som kan genomföras även om eleven under viss tid finns på annan plats inom eller utom skolans lokaler.

Motsvarande bestämmelser finns dock inte för en fristående skola men eftersom en fristående skola skall ge eleverna en utbildning som är likvärdig med den som det offentliga skolväsendet skall ge, måste ovanstående ändå tas som utgångspunkt för en bedömning av en fristående skolas verksamhet.

Enligt föräldrabalken har föräldrarna ett tillsyns- och omsorgsansvar för sina barn. Utifrån gällande praxis övertas detta tillsynsansvar av skolan under skoltid eftersom det råder skolplikt och föräldrarna därigenom är skyldiga att se till att barnen finns i skolan. Föräldrarna skall inte behöva vara oroliga för att något skall hända deras barn på grund av bristande tillsyn från skolans sida. Detta gäller oavsett om huvudmannen är en kommun eller en fristående huvudman.

Huvudmannen har som redovisats ovan ett tillsynsansvar för eleverna under skoltid och detta gäller även om eleven befinner sig på annan plats än i skolans lokaler, t.ex. för planerade studier i hemmet. Detta kan inte förändras genom en överenskommelse med vårdnadshavarna.

Skolverket vill göra huvudmannen uppmärksam på detta förhållande och att det är av största vikt att huvudmannen är medveten om ansvarsfrågan och dess konsekvenser, och även klargör detta för föräldrar och elever. Inspektörerna bedömer därför att Rudan bör se över hemstudiernas omfattning.

På båda skolorna såg inspektörerna undervisning som utgick från elevens eget val likaväl som styrd av läraren. Arbete i större och mindre grupper förekom. Förskoleklassen deltar i undervisningen tillsammans med årskurs 1, men har också undervisning i egen grupp.

Söderby har en ”utedag” varje vecka. Då tar man tillvara på vad närsamhället har att erbjuda, besöker naturreservatet Tyresta, går på museer osv. Viss del av idrottsundervisningen förläggs till utedagarna. Här lär sig eleverna också att ta sig fram med allmänna kommunikationer.

Båda skolorna saknar idrottssalar men har olika kommunala salar och för Rudans del även privata gym. Rudan har dessutom ett rörelserum för t.ex. innebandy.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

En pedagogisk rådgivare/specialpedagog från Pysslingen bedriver, tillsammans med arbetslagen på Söderby, ett utvecklingsarbete runt elever i behov av särskilt stöd. Den pedagogiska rådgivaren är skolans specialpedagog. Det finns inga mindre undervisningsgrupper utan allt stöd ges i arbetslagen. Specialpedagog och rektor menar att alla elever i behov av särskilt stöd erbjuds det.

Rudans profil är ”Ett elevfrämjande arbete”. Detta betyder, enligt rektorn, att man sätter elevens personliga välmående och bästa möjliga inlärningssituation i främsta rummet. Därför är Rudans organisation uppbyggd så att närheten till eleverna, elevernas medverkan, mentorns roll och ansvar för den enskilde eleven skall resultera i att eleverna mår bra och har de bästa förutsättningar för att lära efter sin förmåga. Alla elever har en individuell utvecklingsplan, och när det finns behov av speciella åtgärder utarbetas ett åtgärdsprogram.

Utöver den pedagogiska rådgivaren/specialpedagogen som Pysslingen har är Rudans biträdande rektor nu ledare för elevvårdsteamet på Rudan. Hon arbetade tidigare som specialpedagog på Rudan och känner därför eleverna väl. För att identifiera elever i behov av särskilt stöd genomförs diagnoser i svenska samt en kontinuerlig bedömning av inlämnade uppgifter. Eleverna nivågrupperas i matematik efter diskussion mellan lärare och elev. Uppsamlingsveckor finns där elever som behöver mer hjälp får det för att uppnå kunskapsmålen. Språkstöd och ”matematikverkstad” anordnas efter den ordinarie skoldagens slut.

Rektorn på Rudan påpekar att det vid inspektionsbesöket fanns alltför många elever som definierats vara i behov av särskilt stöd. Skolans ambition är att undervisningen skall anpassas så att alla elever klarar målen i samtliga ämnen i den vanliga skoldagen. Vid inspektionsbesöket framkom också i samtal med lärare och elever att det fanns oklarheter om alla elever i behov av särskilt stöd fick det stöd de behöver.

Skolan har dock efter inspektionstillfället ytterligare tydliggjort och konkretiserat skolans handlingsplan för att identifiera och ge elever i behov av särskilt stöd sådant stöd att de klarar att nå kunskapsmålen (klar i januari 2006). En specialpedagog har anställts till vårterminen 2006. Enligt föräldrarna är skolans ambition att ge eleverna sådant stöd så att de skall klara de nationella proven. Inspektörerna bedömer att Rudans handlingsplan för att identifiera elever i behov av särskilt stöd är av god kvalitet. Tillsättandet av en specialpedagog ökar skolan möjlighet att ge berörda elever det stöd de behöver.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning

Arbetet i förskoleklassen på Söderby ger eleverna goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. De arbetar med samma tema som övriga elever på skolan. Elevernas arbeten samlas i pärmar för att ge elever och föräldrarna möjlighet att följa kunskapsutvecklingen. Inspektörerna bedömer att arbetet i förskoleklassen är av god kvalitet. Eleverna i årskurserna 1-5 har planeringspärmar, där de i takt med stigande ålder planerar och utvärderar sitt arbete. Tillsammans med mentorn utvärderas lärandet varje vecka. En del arbeten samlas i en digital portfolio. Arbetet med detta är under utveckling.

Som ovan beskrivits har Rudan i ett digitalt system kopplat mål och kriterier till varje elev. I en "kurskatalog" väljer eleverna de kurser och svårighetsgraden på kursen de skall läsa. Eleverna träffar sin mentor varje dag och får feedback på sitt lärande. Inspektörerna har granskat betygskatalogen för förra läsårets årskurs 9 och fann att fördelningen av betygen G, VG och MVG är mycket olika i olika ämnen, vilket beskrivits i avsnittet Kunskapsresultat. Rektorn och lärarna kunde inte ge inspektörerna en förklaring till varför det var så. Lärarna uppger att de inför betygssättningen för diskussioner i olika konferenser. Inspektörerna bedömer, med tanke på den ojämna betygsfördelningen, att Rudan bör verka för att diskussioner om den ojämna betygssättningen genomförs.

Enligt föräldrar och elever är utvecklingssamtalen på båda skolorna av god kvalitet. Föräldrar säger att de när som helst kan få kontakt med lärarna och diskutera sitt barns utveckling.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall fristående skolor årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning innehållande en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta om målen inte har uppnåtts.

Både Rudans och Söderbys kvalitetsredovisning är uppdelade i rubriker som kunskapsmål, elevinflytande, arbetsklimat och miljö, individuella mål och utvecklingsplaner. Under varje rubrik anges resultat/måluppfyllelse. De uppgifter som redovisas som resultat beskriver oftast vad som gjorts och handlar sällan om i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts inom de olika områdena. Vidare är det svårt för inspektörerna att i kvalitetsredovisningarna utläsa vilka vidare åtgärder skolan avser att vidta om målen inte uppnåtts. Söderby och Rudan ingår i Pysslingenkoncernen och följer det kvalitetsutvecklingssystem som finns där. Den mall som Haninge kommun har utvecklat för de kommunala skolornas kvalitetsredovisning följs av både Söderby och Rudan från och med 2006.

Inspektörerna bedömer att båda skolorna har upprättat kvalitetsredovisningar som till viss del motsvarar förordningens krav men bedömer att framtida kvalitetsredovisningar bör förbättras så att de tydligare redovisar en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder som skall vidtas om målen inte har uppnåtts.

Skolledning och kommunikation

Söderby och Rudan har sedan 2003 haft var sin rektor trots att Rudans tillstånd att bedriva egen verksamhet träder i kraft först den 1 juli 2006. Detta har inte varit förenligt med 1a kap. 4 § förordningen om fristående skolor som föreskriver att det för ledningen av utbildningen skall finnas en rektor. Under läsåret 2005/2006 fungerade skolorna på ledningsnivå som två separata skolor med tydlig ansvarsfördelning. Skolorna samarbetar i olika frågor och planerar för ytterligare samarbete runt elevers lärande i 6-16-årsperspektivet. Båda rektorerna är väl förtrogna med verksamheten på sin skola och fungerar, enligt lärarna, som goda pedagogiska ledare. Pysslingensskolorna har också ett skolledarnätverk som i stort påminner om de kommunala skolornas. Kommunikationen med huvudmannen är god i alla frågor som berör skolan.

Sammanfattning

Skolornas arbete med arbetsmiljö och delaktighet är av god kvalitet. Söderby skola bör dock utveckla arbetet med att ge de yngre eleverna inflytande över att välja inlärningsmetod som gagnar deras kunskapsinhämtning bäst.

Rudanskolan bör se över hemstudiernas omfattning

Rudan bör verka för att diskussioner om den ojämna betygssättningen genomförs.

Framtida kvalitetsredovisningar bör tydligare redovisa en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder som skall vidtas om målen inte har uppnåtts.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: att skolan står öppen för alla i föreskriven utsträckning, tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Utbildningen skall även vara avgiftsfri.

Bestämmelser finns i bl. a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Tillgång till grundskolans utbildning och information om utbildning

Inspektörerna bedömer att Söderby erbjuder eleverna den utbildning som föreskrivs i de nationella styrdokumenterna. Rudan erbjuder spanska som språkval. Ingen av skolorna har vid inspektionsbesöket elever som har behov av att läsa svenska som andraspråk. Modersmålsundervisning erbjuds de elever som så önskar i samarbete med Haninges kommunala skolor.

Rudan har två studie- och yrkesvalslärare som finns på skolan en dag i veckan. Förutom sedvanliga uppgifter om information om gymnasievalet, deltar de i samhällskunskapsundervisningen.

Personal

Lärarna på Söderby är till största delen utbildade för den undervisning de bedriver. På Rudan saknar drygt 40 procent av den pedagogiska personalen formell behörighet. Rektorn tycker att detta faktum är otillfredsställande och arbetar konsekvent med att vid varje nyanställning åtgärda detta. Från vårterminen 2006 är ytterligare tre behöriga lärare anställda. Inspektörerna bedömer att Rudan bör intensifiera sitt arbete med att utöka antalet behöriga lärare för att garantera elevernas rätt till en kvalitativ utbildning.

Rektorn på Söderby har pedagogisk utbildning och erfarenhet för sitt uppdrag samt har genomgått statlig rektorsutbildning. Rektorn på Rudan har genomgått Pysslingens ledarskapsutbildning och har en lärarexamen från 1985. Inspektörerna bedömer att båda rektorerna lever upp till författningarnas krav på pedagogisk insikt förvärvad genom utbildning och erfarenhet.

Kompetensutvecklingen på skolorna utgår dels från Pysslingens olika erbjudanden, dels från skolornas eget behov och dels från den enskilde lärarens behov. Inspektörerna bedömer att båda skolorna vinnlägger sig om att planera personalens kompetensutveckling så att den gagnar skolans behov för att eleverna skall uppnå de nationella målen.

Läromedel, pedagogiskt material och utrustning

Söderby är välutrustad med undervisningsmaterial medan Rudan saknar åskådliggörande material såsom kartor. Däremot finns ett stort antal datorer som dock inte alltid är tillgängliga för eleverna. Rudan utnyttjar det mediecenter som ligger i anslutning till skolan för att komplettera med material de själva eventuellt saknar. Söderby har ett litet bibliotek i anslutning till matsalen och Rudan använder det kommunala biblioteket. Ingen av skolorna har egen idrottssal, men utnyttjar i stället naturen eller hyr in sig i andra skolors gymnastiksal eller i privata anläggningar.

Rudan har vissa avgifter för elevernas utbildning. Det rör sig bl.a. om en smärre avgift för biobesök under skoltid. Klasserna samlar dessutom in pengar från alla elever varje månad för att kunna åka på skolresa i årskurs 8. Man samlar in 50 kronor per elev och månad för att finansiera skolresorna. Beslut om detta har tagits på föräldramöten. Enligt 9 kap. 7 § skollagen skall utbildningen vara avgiftsfri. Endast enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna kan förekomma. Inspektörerna bedömer att kostnader av det slag som anges är oacceptabla och måste åtgärdas.

Stabilitet

Båda skolorna har en stabil ekonomi. De har också en lång kö av elever. Inspektörerna har tagit del av årsredovisningar och budget, vilka visar att ekonomin ger förutsättningar för att fortsätta att driva skolorna.

Sammanfattning

Båda skolorna tillgodoser elevernas rätt till utbildning i förskoleklassen och i grundskolan. Lärarna på Söderby är till största delen utbildade för den undervisning de bedriver. Rudan bör intensifiera sitt arbete med att utöka antalet behöriga lärare för att garantera elevernas rätt till en kvalitativ utbildning. Elevernas kostnader för skolresor på Rudan strider mot skollagen och måste åtgärdas. Båda skolornas ekonomiska stabilitet bedöms vara god.

Datum
2006-11-30

Ort
Stockholm

Christina Sjöberg

Inger Tinglev